

Тому я не розумію пацієнтів, які обурюються, що в крамницях при лікарнях продають тістечка й морозиво. У лікарнях завжди мають бути тістечка. Як мінімум.

Під тінистим деревом у парку сонячного дня

І обов'язково з морозивом *Mister Whippy*. До цього пасує тільки щось легке й ніжне.

Інше

Серед моїх найбільших досягнень — те, що я навчилася читати, поки годую дітей груддю (книжку кладіть на подушечку ПІД головою немовляти); сушу волосся (у мене жахливе волосся); чищу зуби (у мене хороші зуби, можливо, саме тому, що чищу я їх зазвичай довше, ніж треба); чекаючи на зелене світло на перехресті; у ванній кімнаті, де мене випадково замкнули на дуже нудному весіллі (не моєму); в ігровій кімнаті (одного дощового вечора встигла прочитати цілий роман, поки мої малі вовтузилися в басейні з кульками — то був для нас усіх чи не найкращий день у житті); на педикюрі (на манікюр не ходжу, бо під час нього не почитаеш); у черзі; в машині без верху (було складно); у церкві (грішок, за який була справедливо покарана); у відрядженні, коли доводилося їсти на самоті в ресторані (а з книжкою ти вже не один); і — власне, звідки все почалося, — на правому задньому сидінні татового старого зеленого «саабу 99», де я провела мільйон годин, притуляючи до себе кучеряву голівку сонного братика і стискаючи в руці морозиво *Fab*. Тож дайте знати, де ви читаєте. Тому що день, який ви провели з книжкою, завжди трішечки кращий за день без книжки, а я вам бажаю тільки найкращих днів.

А тепер нумо знайомитися з Ніною...

Розділ перший

Удача має кепську звичку попервах прикидатися бідою. Коли загруз у проблемах, дуже хочеться, щоб хтось поплескав по плечу і сказав: «Не переймайся, результат того вартий. Зараз усе, звісно, шкереберть, але незабаром розвидніється, обіцяю!»

А ти тоді: «От спасибі, чарівна феє!»

І, набравшись нахабства: «А оці шість кіло я теж скину?»

А тобі у відповідь: «Аякже, люба похреснице!»

Ото було б життя! Проте реальність зовсім інша, тому ми часто вперто тримаємося за те, що давно віджило, і занадто швидко зневірюємося там, де варто було б поборотися.

Жити, дивлячись уперед, часом не так уже й весело. Принаймні так думала цієї миті Ніна.

Двадцятидев'ятилітня Ніна Редмонд суворо наказувала собі не рюмсати на людях. Якщо вам колись доводилося себе вмовляти, ви маєте знати, що це рідко спрацьовує. Вона ж на роботі! На роботі не плачуть!

Ніна ніколи не бачила, щоб там плакали. А тоді подумала, що, може, кожен плакав бодай раз, навіть тонкогуба білоко-са Кеті Нісон з її намертво залакованою стрижкою та розрахунковими таблицями. Кеті саме стояла в кутку, схрестивши на грудях руки, і похмуро стежила за метушнею в кімнаті. Щедро пересипаючи офіційну промову новомодним сленгом, вона щойно оголосила колективу бібліотеки, де працювала Ніна, що скрізь зараз скорочення, Бірмінгем не може фінансувати всі бібліотеки й треба просто змиритися.

Ні, така точно не плакатиме. Є люди, які не знають, що таке сльози. (Де було Ніні знати, що Кеті Нісон плаче дорогою на роботу й дорогою додому, куди зазвичай рушає тільки після восьмої вечора; щоразу, коли каже комусь, що його послуги більше не потрібні; щоразу, коли її просять стесати ще кілька відсотків з бюджету, від якого й так один кістяк залишився; щоразу, коли їй наказують підготувати документи про показники; щоразу, коли начальство скидає на неї адміністративні обов'язки пообіді в п'ятницю, налаштувуючись на лижний курорт, де відпочиватиме від трудів праведних, поки підлеглі розгрібатимуть справи.

Час від часу їй хочеться плюнути на все і влаштуватися на роботу в магазин подарунків *National Trust*. І хай вона там отримуватиме лише п'яту частину нинішньої зарплати, зате працюватиме вдвічі менше та не матиме жодних підстав для сліз. Але наша історія не про Кеті Нісон.)

«Просто... — думала Ніна, намагаючись проковтнути клубок у горлі, — просто ми дуже *маленька* бібліотека».

Вранці по вівторках і четвергах проводили читання для дітей. У середу зачинялися трохи раніше. Стара неремонтована будівля, витертий лінолеум на підлозі. І часом трохи плісняви по кутках, ніде правди діти. Великі радіатори, з яких

завжди крапало, зранку не поспішали нагріватися, а тоді враз ставали аж надто гарячими, і в приміщенні ледь вчувався за-тхлий дух — зокрема, і від старого Чарлі Еванса, який захо-див погрітися й неквапно почитати *Morning Star*, перебігаю-чи очима шпальту за шпальтою.

«Куди ж тепер заходитимуть отакі Чарлі Еванси?» — запитала себе дівчина.

Кеті Нісон пояснила, що вони об'єднують усі бібліотечні послуги в центрі міста, створивши своєрідний «інформацій-ний хаб» із «мультимедійною зоною», кав'ярню та «інтермо-дальним сервісом», хай там що воно таке. І всім байдуже, що в центр треба їхати автобусом, і старенькі та люди з інвалід-ністю туди просто не дістануться.

А гарненький старий будиночок під похилим дахом про-дадуть під апартamenti, в які із зарплатнею бібліотекаря на-віть потикатися не варто.

І двадцятидев'ятилітня Ніна Редмонд — цей сором'язли-вий книжковий червчик зі сплутаною каштановою гривовою та блідим личком, подекуди розцяткованим ластовинням, що вічно нітилася й не до ладу червоніла або лила сльози, почу-валася так, ніби її викинули за шкірку на мороз, на вулицю, яку враз заповнили натовпи безробітних бібліотекарів.

— Отож, — підсумувала Кеті Нісон, — можете починати пакувати *книжки*.

Кеті Нісон так вимовила «книжки», ніби вони ніяким бо-ком не вписувалися в отой новий супер-пупер центр «Медіа-тек Сервісіз». Усі ці гідкі неоковирні книжки, фу-фу-фу.

Ніна з важким серцем і ледь почервонілими очима по-пленталася в підсобку. На щастя, своїм безрадіним вигля-

дом вона геть не відрізнялася від колег. Бібліотекарка Рита О'Лірі, яка мала б піти на пенсію ще десять років тому, але так приязно спілкувалася з відвідувачами, що всі вдавали, ніби не помічають, що вона не здатна вже роздивитися цифри в десятковій класифікації Дьюї та заповнює формуляри на вмання, розплакалася вголос. І Ніні довелося втішати її, та-муючи в грудях власний смуток.

— А знаєш, хто ще так робив? — сердито прошепотів крізь скуйовджену бороду її колега Гріффі́н, коли дівчина проходила поруч. При цьому Гріффі́н пронизував поглядом Кеті Нісон, яка досі стовбичила в головній залі. — Нацисти. Вони позбирали всі книжки у великі купи та спалили їх!

— Вони не палитимуть книжок! — заперечила Ніна. — Вони не нацисти.

— Усі так думають. А тоді не встигнемо отямитися, а ми вже по ву́ха в нацистах.

Кілька днів тому оперативно організували розпродаж, під час якого відвідувачі тяглися до старих, зачитаних до дірок книжок із коробки «По 10 пенсів» і цілковито ігнорували лискучі обкладинки новішого фонду.

Тепер залишалося зібрати решту книжок, які перевезуть в центральну бібліотеку. Однак Гріффі́н, який ніколи не славився оптимізмом, сьогодні був ще похмурішим, ніж зазвичай. Він мав довгу негарну бороду в три волосини і зневажав усіх, хто не розділяв його любові до конкретних книжок. Підстав для відточування цієї зневаги було вдосталь, оскільки любив Гріффі́н виключно запутані оповіді про депресивних молодиків, які заливають печалі алкоголем у Фіцровії. Такі книжки публікували десь у п'ятдесятих роках і відтоді жод-

ного разу не перевидавали. Він продовжував бурмотіти собі під ніс щось про підступних паліїв книжок.

— Їх не сплять! Просто перевезуть у центр, у більше приміщення.

Ніна не могла примусити себе вимовити «Медіатек».

Гріффі́н пирхнув:

— Ти плани бачила? Кава, комп'ютери, DVD, вазони, адміністративні офіси, «менеджери», які займаються аналізом ефективності витрат і знущаються з безробітних — ах, пардон, навчають їх «жити в гармонії із собою». І в цілісній будівлі — жодної кімнати для книжок.

Він жестом указав на коробки:

— Усе це піде на сміття. На будівництво доріг.

— Неправда!

— Правда! Списані книжки куди йдуть, не знаєш хіба? Їх настеляють під дороги. Щоб наша довбана *еліта* товкла колесами джипів мудрість поколінь, украй метафорично стираючи на порох любов до знань. Мало їм того, що планету нищать!

— Щось ти не в гуморі сьогодні, еге ж, Гріффі́не?

— Ви там не могли б поквапитися? — до кімнати заскочила Кеті Нісон.

Голос у неї був трохи напружений. Вантажівки найняли тільки на пів дня — скільки вистачило бюджетних коштів. Якщо не встигнуть усе повантажити до вечора, матиме проблеми.

— Так, команданте юбер-фюрере, — тихо буркнув Гріффі́н, щойно Кеті вискочила з кімнати.

Попри метушню, в її короткій стрижці не скуйовдилось ні волосини.

— Це не жінка, а якесь втілення зла! Страхіття!

Але Ніна вже не слухала. Вона з відчаєм дивилася на тисячі томів довкола — такі наївні й життєрадісні, з барвистими об-

кладінками й оптимістичними анотаціями. Серце краялося від думки, що їх прирекли на знищення: це ж не сміття, це книжки! Усе одно що закрити притулок для собак. І до вечора вони нізащо не впораються, хай там що собі думає та Кеті Нісон.

Отож, шість годин по тому, коли Нінин *Mini Metro* зупинився перед дверима її крихітного будиночка, він був під зав'язку набитий книжками.

— О ні! — відразу сказала Суріндер, підійшовши до дверей і склавши руки на пишних грудях.

Вигляд у неї був грізний. Ніна якось бачила її маму — суперінтендантку поліції, — тому питань, у кого Суріндер перейняла цей вираз обличчя, не виникало. До Ніни вона його, до речі, застосовувала часто.

— Ти їх сюди не внесеш. Нізащо!

— Та вони... Вони новісінькі!

— Не про те мова, — хитнула головою Суріндер. — І не дивися так, ніби я сиріт із двору завертаю.

— Власне, майже так і є, — промурмотіла Ніна, намагаючись, щоб голос звучав не надто благально.

— Перекриття будинку не витримають, Ніно! Ми вже про це говорили.

Ніна й Суріндер уже чотири роки винаймали на двох маленький будиночок з терасою, відколи Ніна приїхала в Еджбастон через Честер. Дівчата жили у злагоді, хоча познайомилися, лише коли з'їхалися, а вже потім заприятювалися. Тож їх минула незavidна доля добрих друзів, які вирішують жити разом і незбаром розбігаються, не витримавши випробування побутом.

Ніну трохи непокоїло, що Суріндер рано чи пізно знайде собі серйозно налаштованого хлопця і переїде до нього або

перевезе його сюди. Однак досі цього не сталося, хоча шанувальників у сусідки вистачало. От і добре! Суріндер могла б на це зауважити, що такої розв'язки можна чекати не тільки з її боку. Проте в глибині душі обидві дівчини були впевнені, що Суріндер пощастить першій. Нінина сором'язливість і відлюдкуватість (у вільний час вона тільки те й робила, що читала на самоті) не залишали їй жодного шансу. Дівчина була тиха й відсторонена і спостерігала за життям ніби збоку, крізь призму прочитаних історій.

До того ж, думала Ніна після чергового не вельми вдалого спілкування з вайлуватими товаришами останнього хлопця Суріндер, вона досі не зустріла чоловіка, якого можна було б порівняти з героями улюблених романів. Містер Дарсі, Гіткліфф, та бодай хоч Крістіан Грей, за відповідного настрою... Ні, не рівня їм оті нервові хлопчики з липкими долонями, від яких годі й сподіватися дотепного жарту. Вони не сновигали встеленими вересом йоркширськими пустками, грізно роззираючись довкола палахкими чорними очима. Вони не відмовлялися танцювати з тобою в бальному залі на мінеральних водах, потай кохаючи тебе навіки й до нестями. Вони просто напивалися на різдвяному корпоративі, як-от Гріффін, і жалілися на колишню дівчину, запевняючи, що нічого серйозного в них із нею не було, а в перервах намагалися захапати тобі язика аж у горло.

Хай там як, а зараз Суріндер була зла і, що найгірше, мала на те цілковите право. Для книжок у них просто не було місця. Яскравими палітурками була вщерть забита Нінина кімната, книжки стосиками стояли на сходах, у коридорі, на всіх полицях у вітальні та навіть у туалеті — про всяк випадок. Із томиком «Маленьких жінок» під боком Ніна навіть у стресовій ситуації почувалася впевненіше та спокійніше.